

UNIVERZITA J. E. PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM
Pedagogická fakulta

Usta ad Albim BOHEMICA

Jazyky v Evropě a Evropa v jazycích

rok 2011
ročník XI, číslo 1
ISSN 1802-825X

Usta ad Albim

Vydává:

katedra bohemistiky Pedagogické fakulty Univerzity J.E. Purkyně v Ústí nad Labem

Adresa:

České mládeže 8, 400 96 Ústí nad Labem

Kontakt:

PaedDr. Ivo Harák, Ph.D.

e-mail: harak@post.cz

Editor vydání:

PaedDr. Ivo Harák, Ph.D.

Technická redakce:

Tomáš Suk

Toto číslo recenzovali:

PhDr. Ilona Balkó, Ph.D.

Doc. PhDr. Karel Hádek, CSc.

Jazyky v Evropě a Evropa v jazycích

Obsah

Čeština z druhé strany aneb Čeština v roli jazyka nemateřského <i>Michala Adamovičová</i>	11
«Хай Слово в душах відзоветься...» <i>Алла Архангельська</i>	14
„Necht' se v duších Slovo ozve...“ <i>Alla Archangel'ska</i>	19
Biało-czarny świat Ervina Goja <i>Grażyna Balowska</i>	25
Przestrzeń jako kategoria językowa <i>Mieczysław Balowski</i>	37
Písmo v Evropě a Evropa v písmu <i>Ivan Bertl</i>	46
Ruština v kontextu multikulturní Evropy <i>Jaroslava Ceierová</i>	48
Implicitné spôsoby vyjadrenia ukončenosťi a neukončenosťi minulého dejá <i>Eva Čulenová, Ladislav György, Jana Miškovská; Eva Schwarzová</i>	65
Desubstantívne slovesá v slovenčine a nemčine <i>Zdenko Dobrík</i>	88
Gramatika a čeština pro cizince <i>Marie Hádková</i>	104
K problematice Brusů jazyka českého <i>Helena Chýlová</i>	118
Interkulturnalita a její vliv na proměny žurnalistické češtiny ve Spojených státech amerických <i>Alena Jaklová</i>	130

Usta ad Albim

„Řeč naše vysoko nad němčinou...“ Čeština v prozodických polemikách a F. B. Štěpnička <i>Václav Jindráček</i>	139
К вопросу о языковой интерференции в современной Беларуси <i>И.В.Калима</i>	147
Zvuková interferencia ako systémová dominanta cudzojazyčnej fónickej kompetencie <i>Zdena Kráľová</i>	166
Internetová globalizácia sveta a čo s tým súvisí <i>Jaromír Krško</i>	173
«Птица может научиться летать — не черепаха». <i>Věra Lendělová</i>	182
K didaktickým aspektům jednojazyčné výuky češtiny ako cizího jazyka <i>Jitka Lukášová</i>	184
Profesor Jiří Marvan a jeho pětasedmdesátiny – nepětasedmdesátiny <i>Mira Načeva-Marvanová</i>	194
Německá adjektivní kompozita a jejich české sémantické ekvivalenty <i>Patrik Mitter</i>	202
Literárne vlastné mená v románe Maxima E. Matkina Mužské interiéry <i>Pavol Odaloš</i>	213
Úloha jinojazyčných prvků v současné české próze <i>Jindřiška Svobodová</i>	223
Cudzie jazyky a preklad ako prostriedky interkultúrnej komunikácie <i>Ivan Šuša</i>	234
Odborná čeština a potreby zahraničných studentů <i>Kateřina Vlasáková</i>	244

Internetová globalizácia sveta a čo s tým súvisí

JAROMÍR KESKÝ

O internete sa popísali statisíce strán textu, ide vlastne o mnohonásobný metatext. Všetky tieto (meta)texty majú však jedno spoločné konštatovanie – internet ako medzinárodná počítačová sieť predstavuje fenomén ľudstva 20. storočia.

História internetu siaha do šesťdesiatych rokov minulého storočia, konkrétnie do roku 1968, kedy v Národnom výskumnom laboratóriu vo Veľkej Británii inštalovali prvú počítačovú sieť – jej rozsah však neprekročil priestory laboratória, v ktorom bol nainštalovaný. Skutočné prepojenia viacerých (a značne vzdialených) komunikačných centier sa podarilo o rok neskôr v Spojených štátach, kde vznikol vládny program ARPA (*Advantaced Research Project Agency*) na podporu prepojenia vojenských vládnych a univerzitných pracovísk pre prípad vypuknutia svetového vojenského konfliktu. V roku 1969 bola táto sieť úspešne prepojená a dostala názov ARPANET – pospájané boli viaceré počítače kalifornskej univerzity, postupne bolo sietou ARPANET spojených 37 počítačov, ktoré sa dali využívať na zasielanie elektronickej pošty a organizovanie elektronických konferencií. Dnešná celosvetová elektronická sieť pod názvom Internet¹ vznikla roku 1987 (pozri Jandová a kol., 2006, s. 14) – aj v tomto prípade išlo o prepojenie vládnych a vojenských komunikačných uzlov. V roku 1989 sa výskumníci vo švajčiarskom inštitúte pre jadrový výskum CERN podieľali na vytvorení najpoužívanejšej formy šírenia informácií na internete – siete World Wide Web (WWW). K sieti Internet sa postupne pripájali ďalšie a ďalšie krajinu – Československo sa oficiálne pripojilo 13. 2. 1992 (Jandová a kol., 2006, s. 14).

Internet spojil miliardy užívateľov a prispel k celkovej globalizácii sveta, z čoho nutne vyplynulo viacero problémov. Primárnym problémom komunikácie je jazyk. Napriek tomu, že angličtina nepatria celosvetovo k najrozšírenejšiemu jazyku, centrum šírenia internetizácie sveta (prevažne anglofónne krajinu) spôsobilo, že hlavným komunikačným prostriedkom sa stala angličtina².

---

¹ Označenie celosvetovej elektronickej siete Internet chápeme ako proprium, preto ho pišeme s veľkým začiatocným písmenom. Výraz internet chápeme ako apelativum vo význame prepojenia viacerých externých počítačov určených na vzájomnú komunikáciu (na rozdiel napr. od vnútropodnikovej siete označovanej ako intranet). V štúdiu budeme hovoriť vo všeobecnosti o komunikácii v rámci prepojenia počítačov, preto budeme používať apelativnú formu.

² Podľa počtu nositeľov materinského jazyka patrí angličtina na štvrté miesto (za mandarínsku čínštinu, hindčtinu a španielčinu) na svete (hovorí ňou 341 miliónov ľudí). Angličtinou sa dorozumejú dve až tri miliardy ľudí – z tohto pohľadu patrí na druhé miesto vo svete. Podľa počtu používateľov v internete má však angličtina svetové prvenstvo – používa ju 431 miliónov ľudí, čo predstavuje 31% všetkých používateľov (podľa <http://www.jazykove.sk/index.php?id=141>).

Usta ad Albim

Z pohľadu onomastika viedie globalizácia sveta k zaujímavému, dosiaľ neexistujúcemu javu – identifikácia jednotlivca v internetovej komunikácii musí byť jednoznačná a jedinečná. Základnými funkciami propria sú individualizovať, diferencovať, lokalizovať (pozri napr. Šrámek, 1999, s. 11). Napriek týmto základným funkciám dochádza v mikroštruktúrnych vzťahoch k javom popierajúcich uvedené proprietálne funkcie (pozri napr. Krško, 2002) – jedno meno označuje viacero denotátov³ – v onomastike sa tento jav označuje termínom onymická polyreferenčnosť, prípadne sa bližšie rozlišuje onymická polysémia a onymická homonymia. Môže sa stať, že jeden denotát (onymický objekt) môže byť pomenovaný niekoľkými menami – ide o tzv. polyonymiu alebo onymickú synonymiu, ktorá vzniká vo viacerých komunikačných rovinách (k tomu podrobne Krško, 2002). Príčinu vzniku týchto proprietálnych mikroštruktúrnych javov možno vysvetliť fungovaním mnohých paralelných sociálnych onymických sústav v rovnakej sociálnej úrovni – v obci, ako spoločenskej jednotke existuje napr. len jeden nositeľ (pre danú národnú komunitu) netradičného mena Leopold. Pri porovnaní viacerých obcí v rámci štátu (vertikálne vyššia sociálna úroveň) zistíme, že nositeľom tohto mena je v danom (národnom) spoločenstve napr. 580 ľudí. Pri vertikálnom posune smerom „hore“ zachytávajúcim obyvateľov kontinentu sa počet nositeľov tohto mena zvyšuje na niekoľko tisícok a pri ďalšom pohybe zachytávajúcim obyvateľov Zeme, zistíme, že existuje niekoľko stoviek tisícok nositeľov mena Leopold. Bližšie špecifikácie jednotlivca musia potom zaručovať ďalšie onymické členy – priezvisko, primeno a pod.

V elektronickej komunikácii musí byť jednotlivec jednoznačne identifikovaný, t. zn., že adresa elektronickej pošty (na rozdiel od klasickej pošty) musí zodpovedať len jednému adresátovi. Pri klasickej (listovej) pošte môžu mať spoločnú adresu aj viacerí nositelia rovnakého mena – Ján Novák, Ján Novák – syn, Ján Novák – vnuk. E-mailová adresa (alebo alias, loginname – skrátene login, username) takúto možnosť neprispôsťa, preto môžeme uvažovať o logine ako o jednoznačnom mene spĺňajúcom všetky parametre vlastného mena – individualizácia, diferenciácia a lokalizácia.

Proces nominácie e-mailového mena je ovplyvnený sférou použitia adresy – v oficiálnej alebo neoficiálnej (súkromnej) rovine. Forma oficiálnej adresy môže byť daná (a vynútiteľná) zamestnávateľom – jednotná forma môže byť v ľavej i v pravej strane e-mailovej adresy⁴. V ľavej strane môže byť presne určená forma použitia občianskeho mena a prieziska majiteľa adresy v nasledovných kombináciach – meno.priezisko, priezisko.meno, meno_priezisko, priezisko_meno, m.priezisko, m_priezisko a pod. Pravá strana obsahujúca internetovú doménu a

³ Podľa Registra obyvateľov SR bolo v októbri 2000 na Slovensku 259622 nositeľov krstného mena Ján a najfrekventovanejším menom v tomto čase bolo meno Mária, ktoré pomenúvalo 332862 obyvateľov Slovenska.

⁴ Ľavou stranou e-mailovej adresy máme na mysli časť určenú pre meno majiteľa adresy po znaku @, pravá strana je určená pre označenie internetovej domény a štátnej príslušnosti.

štátnej príslušnosti môže firme slúžiť aj ako reklama vlastnej internetovej stránky – Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici má doménu *umb.sk*, pri špecifikácii pracoviska na menšie jednotky (napr. fakulty, ústavy atď.) sa táto časť dostáva pred hlavnú doménu – Fakulta humanitných vied UMB – *fhv.umb.sk*, Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV v Bratislave má doménu *juls.savba.sk*. Doména pozostáva väčšinou zo skratky názvu inštitúcie alebo z názvu internetovej stránky inštitúcie (napr. firma Matador v Púchove má oficiálnu internetovú stránku *matador.sk*, preto sa v pravej strane e-mailovej adresy používa doména *matador.sk*, prípadne sa využije skratka materskej domény nemeckej firmy Continental, ktorá je vlastníkom firmy Matador – *conti.de*; Výskumný ústav vodného hospodárstva v Bratislave má doménu *vuvh.sk*).

Používateľia internetu môžu v elektronickej pošte používať viaceré domény prevádzkovateľov, ktorí nepredpisujú formu mena používateľa adresy, teda ľavú stranu e-mailovej adresy. V tomto pripade je na samotnom používateľovi, či si zvolí formu mena a priezviska a odhalí tak svoju identitu alebo si zvolí formu prezývky. Využívanie mena a priezviska je prevažne v e-mailových adresách oficiálneho charakteru, používateľia majú na výber kombinačné možnosti plného mena a priezviska, alebo ich skratiek a spájanie pomocou bodky, spojovníka alebo znaku podčiarknutia (napr. *Peter „novák“*). Volba použitia mena a priezviska, prípadne ich kombinácií môže byť v niektorých obľúbených poštových serveroch obmedzená tým, že daná podoba je už obsadená. Veľmi často preto používateľia pridávajú k menu čiselné odlíšenie (napr. rok narodenia alebo čiselné vyjadrenie dátumu narodenia a pod.).

E-mailová adresa určená na neoficiálnu komunikáciu sa často vyznačuje tým, že majiteľ adresy chce skryť vlastnú identitu. Tým sa bliží tento druh e-mailovej adresy k nicku používanému v chatovej komunikácii. E-mailovým adresám a ich motivácii venovala pozornosť vo svojej rigoróznej práci L. Grešková (2009). Vo svojej práci konštatuje, že „v internetovej prezývke (nickname) alebo v e-mailovom mene má jeho užívateľ možnosť poukázať na svoje pozitíva, príp. vyjadriť nejakú pozitívnu situáciu, udalosť, niečo, čo má rád a podobne a rád to využíva, pretože nickname a e-mailové meno si dáva sám. Formou tohto mena chce poukázať na seba.“ (Grešková, 2009, s. 26). J. Wachtarczyková vidí nominačný akt v internetovej komunikácii takto: „virtuálna identita účastníka technologicky sprostredkovanej komunikácie je výsledkom jeho vlastného slobodného výberu, je sebapomenovacím aktom a podoba pomenovania závisí v najväčšej miere od komunikačnej situácie, intencii komunikantov a technických podmienok (dispozícií a obmedzení komunikanta.“

---

⁵ Príklady na e-mailové adresy a nicky chápeme ako vlastné mená, preto ich v štúdiu zapisujeme s veľkým začiatocným písmenom, napriek tomu, že v internetovej komunikácii sa nepoužívajú veľké písmená. J. David chápe nicky rovnako, teda ako propriá, ich zápis však ponecháva v podobe, ktorú získal heuristickým výskumom (pozri Jandová a kol., 2006, s. 43-84).

(Wachtarczyková, 2000, s. 224). Odlišnosť internetovej (chatovej) prezývky a e-mailovej adresy utajujúcej občianske meno používateľa sa od bežnej prezývky v pracovnom, školskom alebo domácom kolektíve odlišuje najmä v tým, že bežnú prezývku človek väčšinou dostáva (k tomu Krško, 2000) od ostatných členov kolektívu a v prípade mien používaných na internete si ich najčastejšie dáva sám. Psychologický aspekt výrazne ovplyvňuje nominačný proces prezývky – nositeľ prezývky má na výber dve možnosti – 1. aký som (ako sa vidím), 2. aký by som chcel byť (ako by som sa chcel vidieť). Vnímanie samého seba je ovplyvnené samotnou osobnosťou jedinca, ale sebkritickosť pri nominácii vlastnej prezývky je mierne potlačená a jedinec má skôr tendenciu vidieť sa realisticky, ako negatívne a kriticky. V tomto prípade volí mená odrážajúce rôzne hypokoristické podoby vlastného krstného mena používané v sociálnych skupinách v ktorých žije (školský kolektív, rodina, priatelia, práca...) – *Miroslav, Miro, Mirec, Mirko, Mirdo, Daniela, Danka, Dana, Dani, Dany, Dandy*... Frekvencia používania hypokoristických podôb krstného mena v e-mailových adresách je však vysoká, s čím súvisí ich „obsadenosť“ – aj v tomto prípade používatelia siahajú po numerickom apendixe (rok narodenia, dátum narodenia, 007 – číslo spojené s dobrodružným filmovým hrdinom Jamesom Bondom, 666 – číslo šelmy (satanistický symbol)... alebo najbližšia číslica, ktorú v danej forme server prevádzkovateľa pre dané meno povoli – *Danka1966, Petra1207, Pedro007, King666, Sujova3*).

Niekteré druhy e-mailových adres sa vyznačujú kreativitou a originalitou ich majiteľa ako pôvodcu mena. V korpusе analyzovaných adres sme zaznamenali retrográdnу podobu krstného mena (*Aknel, Ave, J.* Wachtarczyková uvádza napr. *Akluj* – Wachtarczyková, 2000, s. 225), priezviska (*Kavon*), anagram⁶ (*Kováč > Vacka*⁷), palindróm⁸ (*Anina*), či pokus o palindróm (*Lenka > Aknelka*). Častou slovnou hračkou je kombinácia časti krstného mena a časti priezviska – *Kamil Timár > Katim, Darina Káziková > Darkaz, Alena Malatincová > Alemala*, prípadne kombinácia v opačnom poradí – *Slančová Daniela > Slandan*.

Niekoľko používateľov e-mailových adres zvýraznilo originalitu mena anglickým prepisom foném š, č, ž – *Mishka, Sashka99, Zhmurko123*; niektoré mená obsahujú prepis fonémy k do podoby que, čím sa vzbudzuje dojem cudzieho mena – *Soniique, Sonulique, Thomasque...* K podobnému javu dochádza aj pri tvorení nickov – k apelativným alebo propriálnym (najčastejšie antroponymickým) základom sa pridávajú formanty iných jazykov – *Michalion, Mikion, Kamilos, Danielos, Smailikos, Pettros...* (Jandová a kol., 2006, s. 68).

⁶ Anagram je definovaný ako slovo vzniknuté preskupením písmen v základnom slove (zdroj: <http://slovniky.juls.savba.sk>).

⁷ Diakriticke známenka sa v e-mailových adresách, podobne ako v internetových adresách nepoužívajú.

⁸ Palindróm definujeme ako slovo, ktorého znenie sa pri čítaní odzadu nemení alebo aspoň nestráca zmysel (zdroj: <http://slovniky.juls.savba.sk>).

Numerický appendix, ktorý plní diferenčnú funkciu propriálnej časti e-mailovej adresy môže byť v niektorých menách nahradený skratkou lokality adresáta Banská Bystrica – BB, Zvolen – ZV, Nové Mesto nad Váhom – NM, Košice – KE, Bratislava – BA, Veľká Británia – UK... – *Zuzikbb, Vera.nm, Evinkauk* (Grešková, 2009, s. 48), *Mirozv, Peterke, Kamilba...*

Viaceré problémy, ktoré konštatuje J. David⁹ v súvislosti s používaním nickov, sú identické aj v prezývkových formách mien e-mailových adries, preto im budeme venovať pozornosť aj na tomto mieste. V prvom rade je to problematická analýza motivácie, resp. motivačných príznakov, pretože absentuje spojenie medzi pomenúvateľom a prezývkou. Vo viacerých príkladoch sa potom môžeme len domnievať o motivačných príznakoch a výbere prezývky bez relevantných záverov. Ako konštatuje J. David (Jandová a kol., 2006, s. 45) internetové prezývky sa vyznačujú zmenou identity a potlačením prirodzeného rodu nositeľa prezývky – preferujú sa rodovo neutrálne (nezreteľné) formy nickov. Rodová nezreteľnosť (resp. zámer autora o potlačenie rodového príznaku) je zrejmá v e-mailových menách obsahujúcich predovšetkým prezývky nositeľov, nie krstné meno a priezvisko – pri priezvisku by došlo ku zmene rodu len trunkáciou prechyľovacej prípony -ová v ženskej podobe priezviska, nedošlo by však k rodovej neutralite.

Ďalším spoločným bodom e-mailovej adresy a nicku je absencia matričnej praxe, čiže relativne jednotného nominačného systému, ako je to napr. pri zákonnej regulácii tvorenia krstných mien. Napriek tomu však v tvorení e-mailových adries pôsobí na autora mena do určitej miery autoregulácia, pretože e-mailová adresa funguje aj v oficiálnej komunikácii a preto čiastočne reprezentuje (charakterizuje) nositeľa mena (adresy). Absolútна absencia matričnej praxe je typická pre tvorenie nickov (tak aj Jandová a kol., 2006, s. 49). Vyplýva to najmä z funkčného uplatnenia nicku v oblasti internetovej diskusie. Nositeľ (a zároveň autor) nicku chce väčšinou utajíť svoju identitu a aj forma nicku môže zodpovedať diskusnej skupine a čiastočne reprezentovať jeho názory – v diskusiach (reakciách) na politické dianie sa objavujú nicky charakterizujúce odmietnutie politika alebo politických názorov – *Antifico, Antihranol*¹⁰, *Leninko, KSS – Komunistická Sviňa Slovenska, Nemam rad bolsevikov, Dobrydobrydobrykapitalista, „Súdruh“, Nástenkový tender...* V erotickom chate sa objavujú nicky typu *Prsatka, Nesýdatka, Kozatice, Sexplayer, Playboy, Lolitka, Silák, Honey, Honeybaby...* J. David pripomína paradox chatovej komunikácie, že pri používaní vulgarizmov v chatovej komunikácii je účastník vylúčený správcom serveru, ale v nickoch sa

---

⁹ J. David je autorom kapitoly *Nicky v komunikaci na WWW chatu* v citovanej monografii E. Jandovej a kol. – *Čeština na WWW chatu* (2006).

¹⁰ Prezývka Hranol pre R. Fica je zaužívaná medzi čítateľmi a diskutujúcimi napr. v denníku SME.

väčšinou môžu uplatňovať vulgarizmy bez obmedzení¹¹. Takéto nicky sa využívajú predovšetkým v erotických a zoznamovacích chatoch – *Cock00, Festpichna, Herodespico, MrDNA18let, Mrdprdelka, Pod.si.zapichat, Xsoustman...* (Jandová a kol., 2006, s. 65).

Odlišnosťou nicku od e-mailovej adresy je najmä to, že nick musí byť jedinečný len v danej diskusnej skupine, v danom chate. Jedinečnosť nicku však vyplýva len z presnej identifikácie pisateľa reakcie a jeho diferenciácie voči ostatným účastníkom chatu. Obsahovo môžu byť v chate rovnaké mená, musia sa však odlišovať formálnou stavbou – J. David napr. upozorňuje na niekoľkonásobný výskyt názvu *Chelsea*, ktorý „se objevil v následujúcich podobách: *CHelssi, c.h.e.l.s.e.e., chelsieI, CHELSEA88.*“ (Jandová a kol., 2006, s. 45). Formálne odlišenie chatujúcich je podmienené základnými pravidlami chatu, ktoré zakazujú používanie rovnakých nickov dvom užívateľom. Tento zákaz sa však týka len konkrétnej diskusnej skupiny, t. zn., že nick konkrétneho diskutujúceho sa môže vyskytnúť v jednom chate, ale v inom chate môže tento nick uplatniť iný užívateľ.

Rozdielom medzi e-mailovou adresou a nickom je aj samotný nominačný akt. Ako už bolo konštatované vyššie, majiteľ e-mailovej adresy môže mať vopred priradenú podobu svojej elektronickej poštovej adresy (najčastejšie v oficiálnej podobe danej zamestnávateľom). Vytvorenie súkromnej e-mailovej adresy sa približuje nominačnému procesu nicku – meno si volí užívateľ sám. Nominačný proces nicku je úplne na rozhodnutí nositeľa prezývky, pretože vstupom do chatu je komunikujúci povinný jednoznačne sa identifikovať a odlišiť sa od ostatných komunikujúcich. Preto ide (takmer) vždy o autonominačný proces. Volba nicku sa vyznačuje kreativitou a častou slovnou hrou, ktorá býva ocenená aj samotnými užívateľmi chatu. V diskusných fórách sa priamo oceňujú (kladne alebo kriticky) nositelia nickov, prípadne sa hodnotia nicky iných užívateľov o ktorých sa hovorí ako o „tretich osobách“.

Motivačnými faktormi nickov môžu byť podľa J. Davida antroponymá vo všetkých podobách (krstné mená, priezviská, hypokoristiká, prezývky atď.) vrátane rôznych diferenčných appendixov, toponymá (najčastejšie ako lokalizácia, bližšia charakteristika chatujúceho), ojronymá (*Ivancice, Ceske-budejovice, San_Francisco*), etnonymá (*Slowak, Cech, Czech*), chrématonymá (*BMW, MIG*). Iné motivačné faktory (okrem antropónym) sa dostávajú do nickov procesom transonymizácie, prípadne onymickej derivácie a pri takto motivovaných nickoch sa veľmi často stiera rodová príslušnosť nositeľa prezývky. Strata spojenia medzi pomenúvateľom a zároveň užívateľom prezývky (e-mailovej adresy alebo nicku) a formou prezývky znemožňuje presnú identifikáciu

---

¹¹ Niektorí správcovia serverov obmedzujú aj vulgarizmy v nickoch už v pravidlach komunikácie a v pravidlach výberu nicku.

motivácie prezývky. V mnohých prípadoch sa výskumník môže len domnievať o motivačných príznakoch – v niektorých prípadoch je to úplne nemožné – J. David uvádza príklad nicku *Dablice* (a jeho viacero foriem – *d.a.b.l.i.c.e.*, *d.a.b.l.i.c.e.*¹², *dab.li.c.e*, *dablic-e*, *DABLICE...* – Jandová a kol., 2006, s. 46). Motiváciou nicku mohlo byť apelativum *diablica* (*ďáblice*) alebo toponymum *Ďáblice*. Jediným bližšie špecifickujúcim kritériom by mohol byť komunikačný kontext využitia nicku – ak by išlo o erotický chat, motiváciou by malo byť apelativum.

V závere možno zhrnúť, že globalizácia sveta vďaka internetu umožnila vzniknúť novým druhom a formám mien, ktorých atribúty spĺňajú všetky požiadavky kladené na vlastné mená a nositeľov tieto mená presne individualizujú, diferencujú a lokalizujú. E-mailové adresy zároveň predstavujú jediné vlastné mená, ktoré nepodliehajú výnimkám v mikroštruktúrnych vzťahoch, akými sú onymická synonymia, onymická polysémia, či onymická homonymia.

---

¹² Rozdielom sa stala jedna bodka na konci nicku!

Usta ad Albitm

Resume

The presented study focuses on two types of proper nouns – names that represent email addresses and nick names used in chat communication. By means of internet, world globalization led to creation of new proper names forms – in the presented paper we analyze motivation factors and processes of forming these proper nouns. The analysis of nick names and email addresses characteristics led to conclusion, that email addresses are the only proper nouns by which onymic synonymy, onymic polysemy or onymic homonymy cannot appear.

Literatúra

- GREŠKOVÁ, L. 2009. *Motivácia mien v e-mailových adresách*. Rigorózna práca. Banská Bystrica : Fakulta humanitných vied UMB, 2009, 78 rkp. s.
- JANDOVÁ, E. a kol. 2006. *Čeština na WWW chatu*. 1. vyd. Ostrava : Ostravská univerzita v Ostravě, Filozofická fakulta, 2006. 264 s. ISBN 80-7368-253-2.
- KRŠKO, J. 2000. Sociálno-psychologické aspekty pomenovania. In: *Vlastné mená v jazyku a spoločnosti. Zborník referátov zo 14. slovenskej onomastickej konferencie, Banská Bystrica 6.-8. 7. 2000*. Zost. J. Krško – M. Majtán. Bratislava – Banská Bystrica : Jazykovedný ústav L. Štúra SAV – Fakulta humanitných vied UMB v Banskej Bystrici, 2000, s. 75-84. ISBN 80-8055-429-3.
- KRŠKO, J. 2001. Frekvencia rodnych mien na Slovensku. In: *Slovenská reč*, roč. 66, 2001, č. 1, s. 14-25.
- KRŠKO, J. 2002. Mikroštruktúrne vzťahy v onymii. In: *Slovenská reč*, 67, 2002, č. 3, s. 142-152.
- PATRÁŠ, V. 2000. „Niky v chate“ (Pohľad na internetové prezývky cez okienko sociolingvistiky). In: *Vlastné mená v jazyku a spoločnosti. Zborník referátov zo 14. slovenskej onomastickej konferencie, Banská Bystrica 6.-8. 7. 2000*. Zost. J. Krško – M. Majtán. Bratislava – Banská Bystrica : Jazykovedný ústav L. Štúra SAV – Fakulta humanitných vied UMB v Banskej Bystrici, 2000, s. 209-221. ISBN 80-8055-429-3.
- ŠRÁMEK, R. 1999. *Úvod do obecné onomastiky*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 1999. 191 s. ISBN 80-210-2027-X.
- WACHTARCZYKOVÁ, J. 2000. Virtuálna identita ľudí na internete a ich mená. In: *Vlastné mená v jazyku a spoločnosti. Zborník referátov zo 14. slovenskej onomastickej konferencie, Banská Bystrica 6.-8. 7. 2000*. Zost. J. Krško – M. Majtán. Bratislava – Banská Bystrica : Jazykovedný ústav L. Štúra SAV – Fakulta humanitných vied UMB v Banskej Bystrici, 2000, s. 223-230. ISBN 80-8055-429-3.

Internetové zdroje:

<http://www.jazykove.sk/index.php?id=141>

<http://slovniky.juls.savba.sk/>